

Nekalá soutěž

Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži

Dana Ondřejová

Prostředky ochrany

Právní ochrana

- **Soukromoprávní**
 - dle občanského zákoníku
 - dle občanského soudního řádu
 - dle zákona o vymáhání práv k průmyslovému vlastnictví
- **Veřejnoprávní**
 - dle trestního zákoníku
 - dle zvláštních zákonů (o regulaci reklamy, o ochraně spotřebitele, o ochranných známkách...)

Mimoprávní ochrana

- **Etická**
 - podle etických kodexů (Etický kodex reklamy)

Soukromoprávní ochrana - přehled

Občanskoprávní podle OZ

- **žalobní nároky podle § 2988 OZ:**
 - zdržení se určitého jednání
 - odstranění závadného stavu
 - náhrada škody (§ 2894 a násl. OZ)
 - poskytnutí přiměřeného zadostiučinění (§ 2894 a násl. OZ)
 - vydání bezdůvodného obohacení (2991 a násl. OZ)
- **další právní prostředky** (svépomoc, nutná obrana, zásah spr. orgánu)

Občanskoprávní podle OSŘ

- nařízení předběžného opatření (§ 74 a násl. + § 102 o. s. ř.)
- uveřejnění rozsudku (§ 155 odst. 4 o. s. ř.)
- určovací žaloba (§ 80 o. s. ř.)

Soukromoprávní ochrana dle § 2988 OZ

Zdržení se určitého jednání

tzv. zápůrčí, negatorní žaloba

preventivní povaha

jednání **musí trvat v době vydání rozhodnutí** či musí být **předpoklad budoucího opakování**

pozor na formulaci petitů (příliš široké či příliš úzké)

- ale – „bylo by neúčelné držet se striktně konkrétního jednání, které bylo podnětem k podání žaloby, stačila by drobná modifikace a mohl by pokračovat v nekalé soutěži“ (exekuce – NS 23 Cdo 4669/2010)
- do petitu lze dát obrázek reklamy, která se má zakázat (naskenuje se + CD) → poté: „zakazuje se reklama zobrazená...“

nelze u obchodní firmy proti podnikateli zapsanému do obchodního rejstříku

Soukromoprávní ochrana dle § 2988 OZ

Odstranění závadného stavu

tzv. odstraňovací,
restituční žaloba

rozdíl od zdržovací
žaloby – míří do
minulosti

např. zničení zásoby
závadných letáků či
jejich přebal, oprava
tvrzení, upřesnění
údajů

často kumulativně se
zdržovacím nárokem

formulace petitu - lze
i povinnost něco
přidat, odvolat, uvést
na pravou míru

**v případě obchodní
firmy** - odstranění
závadného stavu
(změna firmy)

Soukromoprávní ochrana dle § 2988 OZ

Náhrada škody I

- povinnost nahradit jinému újmu → **vždy újma na jmění (škoda)**
 - nelze zaměňovat s újmou nemajetkovou (striktně odlišovat)
 - předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu v nekalé soutěži
 - Porušení povinnosti (zákonná dle § 2910 OZ)
 - Vznik škody
 - Příčinná souvislost
 - Zavinění rušitele
- **subjektivní princip** (§ 2912 OZ)
- (ale § 2911 – zákonná domněnka nedbalosti)
 - Takže nekalá soutěž jako objektivní nebo subjektivní delikt?

Soukromoprávní ochrana dle § 2988 OZ

Náhrada škody II

- problém vyčíslení škody
 - může být řešením: § 136 OSŘ a § 2955 OZ?
 - pomoc ÚS (66/03)? Unesení důkazního břemene nemusí být nade vši pochybnost...
 - využitelnost v praxi?

Soukromoprávní ochrana dle § 2988 OZ

Poskytnutí přiměřeného zadostiučinění I

- předpokladem je vznik **nehmotné újmy**
 - co to je?
 - do jaké míry je nutné prokazovat **vznik** nehmotné újmy – dva přístupy v judikatuře:
 - klasické dokazování
 - 32 Cdo 511/2006 (tj. vyčíslit a prokázat)
 - nemajetkovou újmu nelze prokazovat (+ tzv. důkaz všeobecnou zkušeností)
 - 30 Cdo 3731/2011 + 30 Cdo 3879/2015: „vznik nemajetkové újmy zpravidla nelze dokazovat, neboť jde o stav myslí osoby poškozené. Jde tedy pouze o zjištění, zda tu jsou dány objektivní důvody pro to, aby se konkrétní osoby mohla cítit poškozenou. Jinými slovy řečeno, je třeba zvážit, zda vzhledem ke konkrétním okolnostem případu by se i jiná osoba v obdobném postavení mohla cítit být dotčena ve složkách tvořících ve svém souhrnu nemajetkovou sféru jednotlivce.“
- přiměřené zadostiučinění – **funkce**
 - preventivní (individuální i generální)
 - kompenzační/satisfakční
 - sankční (?)

Soukromoprávní ochrana dle § 2988 OZ

Poskytnutí přiměřeného zadostiučinění II

→ § 2951/2 OZ „zadostiučinění musí být poskytnuto v peněžích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečně a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy“

- kdy tedy lze přiznat peněžitou podobu?
- primární je peněžitá nebo nepeněžitá podoba?
- může být přiznáno v obou podobách současně?
- v praxi docela problém odhadnout reálně přiznatelnou podobu

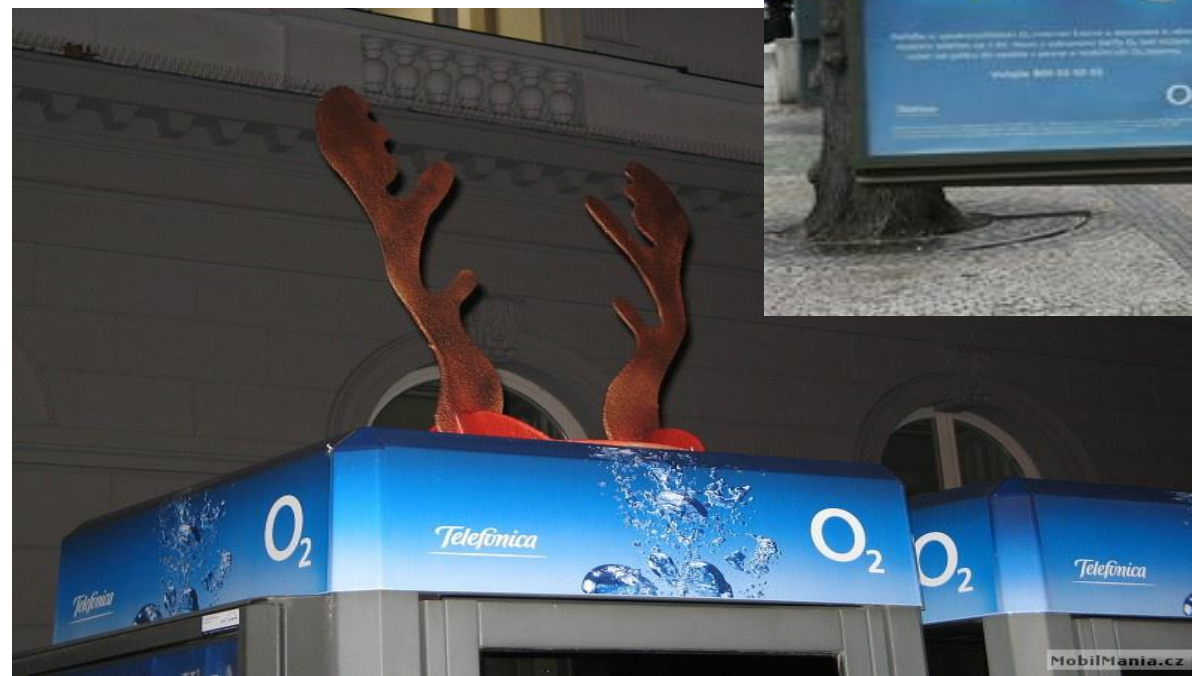
Soukromoprávní ochrana dle § 2988 OZ

Poskytnutí přiměřeného zadostiučinění III

- **nemateriální podoba**
 - omluva
 - kdo musí formulovat?
 - může se soud odchýlit od textu omluvy? 23 Cdo 4669/2010
 - obsah + kde + umístění + jak dlouho
- **materiální podoba**
 - lze skutečně „vyčíslit“? rozdíl od náhrady škody...
 - sazby? příklady z české judikatury spíše tristní...
- shoda s nárokem na náhradu škody v otázce **subjektivního principu** (§ 2894 a 2985 + § 2911 OZ)
- přiměřené zadostiučinění jako pokuta *sui generis* v nekalé soutěži? čí je to „příjem“?

Případ Vodafone 2006

Případ Vodafone 2006

Omluva Vodafone v roce 2010:

„Společnost Vodafone Czech Republic a.s. se omlouvá společnosti T-Mobile Czech Republic a.s. za porušení dobrých mravů soutěže tím, že ve dnech 5. a 6. prosince 2006 umístila na reklamní nosiče pronajaté k prezentaci vánoční kampaně společnosti T-Mobile Czech Republic a.s. své reklamní předměty, čímž hrubě zasáhla do jejích práv.“

Soukromoprávní ochrana dle § 2988 OZ

Vydání bezdůvodného obohacení

- kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému **vydat, oč se obohatil** (§ 2991 OZ)
 - získání majetkového prospěchu plněním bez právního důvodu
 - protiprávní užití cizí hodnoty
- ochuzený má právo na **peněžitou náhradu** ve výši obvyklé ceny (v případě nemožnosti vydání předmětu BO)
- např. někdo použil v reklamě fotografii bez jeho vědomí (pozor na kombinaci s přiměřeným zadostiučiněním!), doprava, dárek či založení účtu zdarma atd.
- problém vyčíslení – ale menší než u náhrady škody

Subjekty právních vztahů vznikajících při nekalé soutěži

Aktivně legitimované osoby

- Soutěžitelé
- Zákazníci (spotřebitelé)
- PO oprávněné hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků
- Jiné osoby dotčené nekalou soutěží

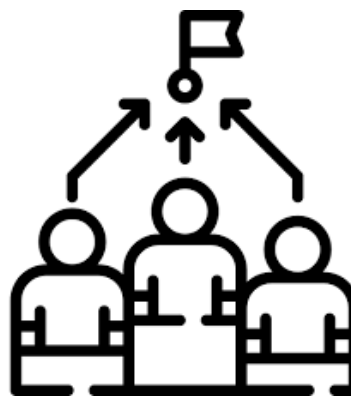
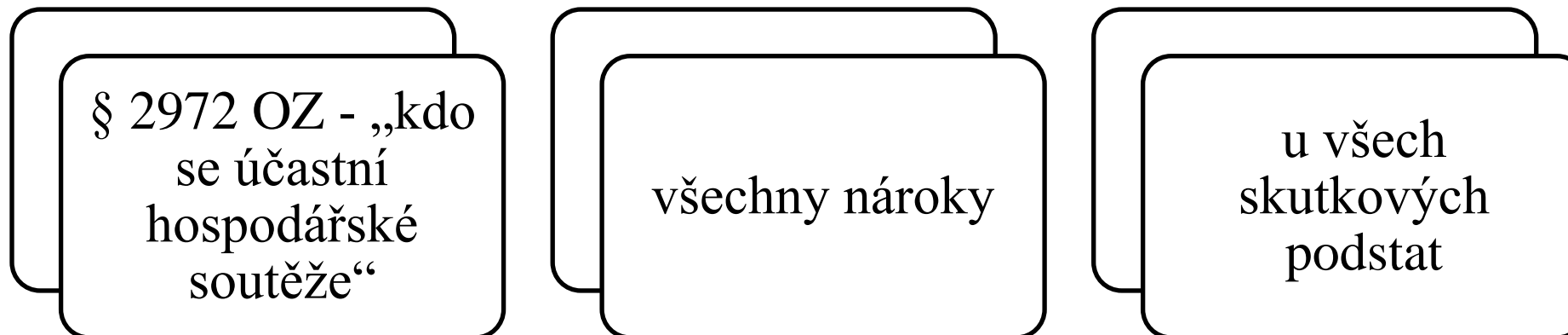
Pasivně legitimované osoby

- Rušitel
- Pomocná osoba

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Aktivně legitimované osoby – SOUTĚŽITELÉ

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Aktivně legitimované osoby – SPOTŘEBITELÉ

- Obecné vymezení v § 419 OZ (shodně ZOS)
- Postavení spotřebitelů jakožto osob aktivně legitimovaných ve sporech z nekalé soutěže
 - Mohou požadovat **všechny nároky** podle § 2988 OZ?
 - Žalobci ve všech **skutkových podstatách**?
→ Všechny nároky, ale jen u skutkových podstat, jimiž jsou přímo dotčeni (vyloučeno u parazitování, podplácení, zlehčování a porušení obchodního tajemství)
 - Častí žalobci v praxi?

Soukromoprávní ochrana dle OZ

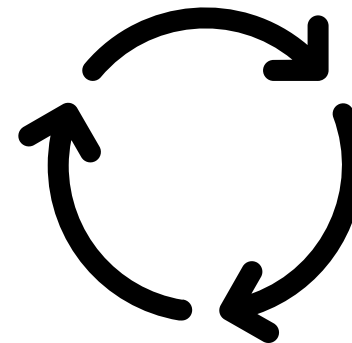
Aktivně legitimované osoby – ZÁKAZNÍK

- Spotřebitel vs. zákazník = **synonyma?**
 - Zákazník může, ale nemusí být současně spotřebitelem (širší skupina)
 - Postavení zákazníků jakožto osob aktivně legitimovaných ve sporech z nekalé soutěže
 - Mohou požadovat **všechny nároky** podle § 2988 OZ?
 - Žalobci ve všech **skutkových podstatách?**
- Všechny nároky, ale jen u skutkových podstat, jimiž jsou přímo dotčeni (vyloučeno u parazitování, podplácení, zlehčování a porušení obchodního tajemství)

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Obrácení důkazního břemene

- obrácení důkazního břemene, je-li žalobcem spotřebitel (§ 2989/2 OZ)
 - tedy i zákazník?
- § 2989/2 OZ: „Uplatní-li spotřebitel právo, aby se rušitel **zdržel** nekalé soutěže nebo aby **odstranil** závadný stav a jde-li o některý případ stanovený v § 2976 až 2981 nebo v § 2987, musí rušitel prokázat, že se nekalé soutěže nedopustil. Uplatní-li spotřebitel právo na **náhradu škody**, musí rušitel prokázat, že škoda nebyla způsobena nekalou soutěží.“
- nedostatky právní úpravy

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Aktivně legitimované osoby – Tzv. **JINÉ OSOBY** dotčené nekalou soutěží

Osoby, jejichž
osobnostní atributy
byly zasaženy
nekalou soutěží

Osoby zasažené
zabraňovací soutěží

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Aktivně legitimované osoby – Právnícké osoby oprávněné hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků

- Postavení jakožto osob aktivně legitimovaných ve sporech z nekalé soutěže
 - Žalobci ve všech skutkových podstatách nekalé soutěže?
 - Mohou požadovat všechny nároky podle § 2988?
- jen zdržení a odstranění závadného stavu
- jen u některých skutkových podstat (pouze u § 2976 – 2981 a 2986 a 2987, tj. vyjma parazitování na pověsti, podplácení, zlehčování a porušení obchodního tajemství)
- Častí žalobci v praxi?

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Pasivně legitimované osoby

Rušitel

Pomocná osoba

- užší pojetí
- širší pojetí

Může být pasivně legitimován spotřebitel (zákazník)?

- nutno posuzovat s ohledem na dikci jednotlivých skutkových podstat nekalé soutěže

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Promlčení ve věcech nekalé soutěže

promlčuje se jen nárok, ne právo podat žalobu! (podstata promlčení)

zdržovací a odstraňovací nárok

- promlčují se jen práva majetková, zde **nemajetkový nárok** – **nepromlčuje se**

přiměřené zadostiučinění

- **nepeněžitá podoba** – **nepromlčuje se** (nemajetková podoba)
- peněžitá podoba – promlčuje se – 3 roky

náhrada škody

- 3 roky, 10 let objektivní lhůta, 15 let u úmyslu

vydání bezdůvodného obohacení

- 3 roky, 10 let objektivní lhůta, 15 let u úmyslu

Soukromoprávní ochrana dle OZ

Další právní prostředky

svépomoc (§ 14 OZ)

nutná obrana (§ 2905 OZ)

zásah správního orgánu → v případě narušení pokojného stavu
(§ 12 OZ)

Soukromoprávní ochrana dle OSŘ

Uveřejnění rozsudku

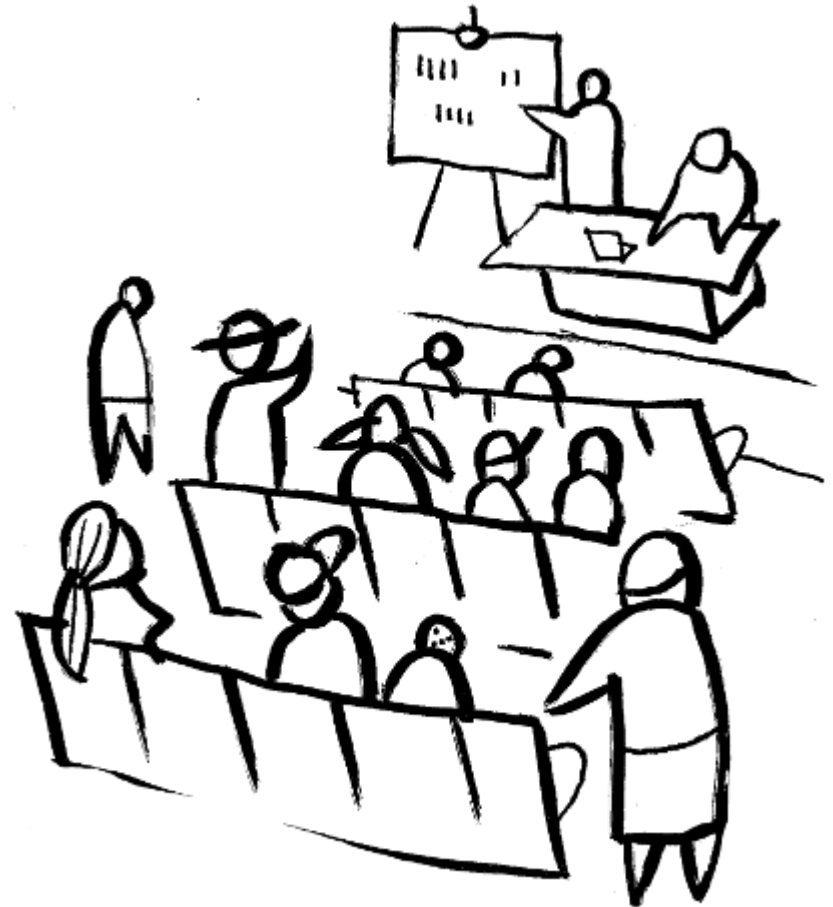
upravuje § 155 odst. 4 OSŘ

přiznat pouze žalobci + na náklady žalovaného

nelze podat samostatně

v dispozici soudu + přiměřenost

nepodléhá poplatkové povinnosti

Soukromoprávní ochrana dle OSŘ

Věcná příslušnost

upravuje § 9 odst. 2 písm. g) OSŘ

- v prvním stupni příslušné **krajské soudy**

zvláštní úprava působnosti soudu ve věcech průmyslového vlastnictví

- zákon č. 221/2006 o vymáhání práv z DV
- dle § 6 v prvním stupni příslušný **Městský soud v Praze**
- rozhoduje specializovaný senát složený z předsedy a dvou soudců

Soukromoprávní ochrana dle OSŘ

Předběžné opatření

- upravuje § 74 OSŘ
- podstata a smysl využití ve věcech nekalé soutěže (rychlost)
- petit návrhu
- dokazování?
- Poplatek + podmínka složení tzv. jistoty (výše, dokdy?) + odpovědnost za škodu
- co nelze požadovat?
- stačí PO nebo nutné podat žalobu?

Určovací žaloba

- upravuje § 80 písm. c) OSŘ
- naléhavost právního zájmu

Veřejnoprávní ochrana

Trestněprávní oblast

- § 248 TZ – trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže
 - Ve všech případech nekalé soutěže?

Správněprávní oblast

- na základě zvláštních zákonů (zde jen výběrově):
- **zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy**
 - reklama, která je nekalou obchodní praktikou (ZOS), reklama srovnávací (OZ)
 - správní řízení: přestupky (zvláště pro šířitele, zadavatele a zpracovatele reklamy)
 - pokuty až do 5 mil. Kč od příslušných orgánů dozoru: RRTV, ÚOOÚ, celní úřady aj.
- **zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele**
 - nekalé obchodní praktiky, správní řízení, pokuty až do 5 mil. Kč

Mimoprávní ochrana

Rada pro reklamu

- Etický kodex reklamy vydaný **Radou pro reklamu**
- cílem Kodexu je napomáhat tomu, aby reklama byla především **pravdivá, slušná a čestná**, a aby v rozsahu tohoto Kodexu **respektovala mezinárodně uznávané zásady reklamní praxe** vypracované Mezinárodní obchodní komorou
- Kodex **nenahrazuje právní regulaci reklamy**, nýbrž na ni navazuje doplněním o etické zásady
- rozhodnutí arbitrážní komise RPR (<https://www.rpr.cz/cz/kauzy.php>)

Mimoprávní ochrana

Rada pro reklamu – případ Angry Beards ([č. j. 006/2021/STÍŽ](#))

KONEC POCENÍ

Antisweat zamává s potem i oděrem, který každý opocení pytel doprovází. Až se tě kotě zeptá, jestli může vidět tvůj sklep, hrdě jí ho ukaž.

ODOR CONTROL

Obsahuje složky vycvičené na boj proti nežádoucím pachům. Zní to až moc futuristicky, ale věř nám, the future is now, old man!

PYTEL JAK Z PARTESU

Dodává kůži péči a výživu, kterou šourek nikdy předtím nezažil. Díky tomu bude v životní formě a žádanější než kdy dřív.

KULERVOUCÍ VŮŇ

Ale stále decentní, aby nevyvolávala nechtěnou otázku: "Co to tady tak pěkně voní?" Asi bys šéfovi nebo tchýni blbě vysvětloval, že tvoje vajca

*„Dvojsmysl, na který se zadavatel odvolává, je z pohledu Kodexu **vulgární a neslušný** a tedy v rozporu se základními požadavky na reklamu podle článku 3.2. Kodexu reklamy. Článek 1 Kapitoly II pak stanoví, že „Reklama nesmí obsahovat tvrzení a vizuální prezentace, které by porušovaly hrubým způsobem normy slušnosti a mravnosti obecně přijímané těmi, u nichž je pravděpodobné, že je reklama zasáhne. Zejména prezentace lidského těla musí být uskutečňována s plným zvážením jejího dopadu na všechny typy čtenářů a diváků. Porušení Kodexu budou posuzována s ohledem na celkový kontext, vztah reklamy k produktu, zvolenou cílovou skupinu a použitá média.“*

Mimoprávní ochrana

Rada pro reklamu – případ Aqualand Moravia ([č. j. 024/2019/STÍŽ](#))

Video dostupné [zde](#)

„Kodex reklamy v ustanovení článku 3.1 (základní požadavky na reklamu) Části I, Kapitoly I stanoví, že „reklama nesmí navádět k porušování právních předpisů nebo budit dojem, že s jejich porušováním souhlasí. Podle jednomyslného stanoviska členů Arbitrážní komise k porušení tohoto ustanovení v daném případě došlo.“

K právním prostředkům ochrany proti nekalé soutěži závěrem

- Nekalá soutěž se dnes „vyplácí“ (zejména „silným“ hráčům) – zejména z důvodu nízkých „sazeb“ přiměřeného zadostiučinění či nepřiznávání peněžité podoby vůbec (omluva je dostačující) a nedostatku odvahy soudů...
- Srovnání s veřejnoprávní ochranou soutěže z pohledu její funkčnosti

Děkuji za pozornost!